

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Κρατική αρωγή προς επιχειρήσεις και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα φορείς για θεομηνίες, επείγουσες ρυθμίσεις για τη στήριξη της οικονομίας, συμπληρωματικός Κρατικός Προϋπολογισμός και συνταξιοδοτική ρύθμιση»

I. Γενικές Παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε κατά την επεξεργασία του από την αρμόδια Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, διαρθρώνεται σε πέντε Μέρη και 32 άρθρα.

Με το Μέρος Α' (άρθρα 1-24), το οποίο διαρθρώνεται σε έξι κεφάλαια, εισάγεται πλαίσιο κρατικής αρωγής προς επιχειρήσεις και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα φορείς για την κάλυψη έκτακτων αναγκών και ζημιών από θεομηνίες. Συγκεκριμένα, τίθεται ο σκοπός (άρθρο 1) και το αντικείμενο (άρθρο 2) του Μέρους Α', δίδονται οι αναγκαίοι ορισμοί (άρθρο 3), ορίζεται ότι στις επιχειρήσεις και στα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα που πλήττονται από θεομηνίες μπορεί να παρέχεται επιχορήγηση για την αντιμετώπιση των ζημιών από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (άρθρο 4), ότι, εφόσον οι ανωτέρω φορείς είναι ασφαλισμένοι, η επιχορήγηση καλύπτει τη ζημία που δεν καλύπτεται από το ασφαλιστήριο συμβόλαιο (άρθρο 5), καθώς και ότι μπορεί να χορηγείται έκτακτη εφάπαξ ενίσχυση, ως πρώτη αρωγή (άρθρο 6). Περαιτέρω, καθορίζεται η διαδικασία επιχορήγησης των ανωτέρω φορέων (άρθρο 7), η διαδικασία προκαταβολής της επιχορήγησης (άρθρο 8) καθώς και η διαδικασία ενίσχυσης πρώτης αρωγής (άρθρο 9), θεσμοθετείται η ηλεκτρονική πλατφόρμα κρατικής αρωγής, στην οποία τηρεί-

2

ται βάση δεδομένων με πληροφορίες για τις κάθε είδους ενισχύσεις που έχουν χορηγηθεί σε φυσικά και νομικά πρόσωπα μετά από θεομηνίες (άρθρο 10), και ορίζεται ότι, υπό πρόσθετες προϋποθέσεις, μπορεί να επιχορηγούνται και αγροτικές εκμεταλλεύσεις (άρθρο 11) και αγρότες (άρθρο 12). Συνιστάται Κυβερνητική Επιτροπή Κρατικής Αρωγής, η οποία «αποτελεί τον μηχανισμό που συντονίζει και διασφαλίζει σε εθνικό επίπεδο την υλοποίηση του θεσμικού πλαισίου για την κρατική αρωγή» (άρθρο 13), καθώς και Ταμείο Κρατικής Αρωγής, το οποίο έχει σκοπό τη χρηματοδότηση προγραμμάτων και δράσεων στήριξης και ενίσχυσης πληγέντων από θεομηνίες, συμπληρωματικά προς τις ενισχύσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό (άρθρο 14), και προβλέπεται ο ορισμός περιφερειακού συντονιστή κρατικής αρωγής, ο οποίος αποτελεί τον μόνιμο σύνδεσμο της οικείας περιφερειακής ενότητας με την Κυβερνητική Επιτροπή Κρατικής Αρωγής (άρθρο 15), και η σύσταση, μετά από θεομηνία, επιτροπών κρατικής αρωγής ανά περιφερειακή ενότητα, με αρμοδιότητα την εκτίμηση και καταγραφή των ζημιών (άρθρο 16). Συνιστάται εθνικό μητρώο στελεχών επιτροπών κρατικής αρωγής, στο οποίο εντάσσονται υποψήφιοι για συμμετοχή στις επιτροπές κρατικής αρωγής (άρθρο 17), προβλέπεται, εφόσον απαιτηθεί εκάστοτε, αποζημίωση και κάλυψη των δαπανών των μελών των επιτροπών κρατικής αρωγής (άρθρο 18), καθώς και Διεύθυνση Κρατικής Αρωγής στη Γενική Γραμματεία Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών, με αρμοδιότητα τα θέματα κρατικής αρωγής σε επιχειρήσεις και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα φορείς (άρθρο 19), ρυθμίζονται ζητήματα στελέχωσής της (άρθρο 20) και διενέργειας ελέγχων ως προς την τήρηση των διαδικασιών και μεθόδων επιχορήγησης (άρθρο 21), τίθενται εξουσιοδοτικές (άρθρο 22) και μεταβατικές διατάξεις (άρθρο 24), και ορίζονται οι καταργούμενες διατάξεις (άρθρο 23) του Μέρους Α'.

Το Μέρος Β' (άρθρα 25-29) περιλαμβάνει επείγουσες ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας της νόσου του κορωνοϊού 2019 (COVID-19). Συγκεκριμένα, απαλλάσσονται και για το φορολογικό έτος 2020 από το τέλος επιτηδεύματος οι αγρότες και οι αλιείς παράκτιας αλιείας (άρθρο 25), παρατείνεται η αναστολή καταβολής στο Δημόσιο του ποσοστού 5% επί των νοσηλίων από τις Μονάδες Χρόνιας Αιμοκάθαρσης (άρθρο 26), τα φίλτρα και οι γραμμές αιμοκάθαρσης, αιμοδιήθησης, αιμοδιαδιήθησης και πλασμαφαίρεσης υπάγονται στον υπερμειωμένο (6%) συντελεστή ΦΠΑ (άρθρο 27), παρέχεται δυνατότητα ενίσχυσης, με τη μορφή «αυξημένης αποζημίωσης ειδικού σκοπού», των επιχειρήσεων που επλήγησαν οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης του κορωνοϊού SARS-CoV-2 (άρθρο 28), και παρατείνεται επί ένα έτος η υποχρέωση των εταιρειών, οι κινη-

τές αξίες των οποίων έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά, να συντάσσουν ετήσιες οικονομικές εκθέσεις σε ενιαίο ηλεκτρονικό μορφότυπο (άρθρο 29).

Με το Μέρος Γ' (άρθρο 30) τροποποιείται ο κρατικός προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2021 και αυξάνονται κατά τρία δισεκατομμύρια (3.000.000.000) ευρώ οι πιστώσεις του Υπουργείου Οικονομικών «για δράσεις που σχετίζονται με την υλοποίηση μέτρων αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών του κορωνοϊού COVID-19».

Με το Μέρος Δ' (άρθρο 31) εισάγεται συνταξιοδοτική ρύθμιση που αφορά τις μεταβιβάσεις συντάξεων σε μέλη οικογενειών αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης, λογοτεχνών και καλλιτεχνών.

Τέλος, με το Μέρος Ε' (άρθρο 32) ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 3

Με την υποπερίπτωση ββ' της προτεινόμενης διάταξης ορίζεται ότι «μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα φορείς» είναι τα «νομικά πρόσωπα και [οι] νομικές οντότητες ιδιωτικού δικαίου, τα οποία επιδιώκουν κοινωφελείς ή άλλους σκοπούς που ενδιαφέρουν το κοινωνικό σύνολο και δεν επιδιώκουν κέρδος, όπως φιλανθρωπικά σωματεία, κοινωφελή ιδρύματα και αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα». Επισημαίνεται, συναφώς, ότι ο κοινωφελής χαρακτήρας δεν αποτελεί αναγκαίο καταστατικό στοιχείο των μη κερδοσκοπικών νομικών προσώπων (βλ. άρθρο 78 ΑΚ), καθώς νόμιμα ιδρύονται και λειτουργούν μη κερδοσκοπικά νομικά πρόσωπα, χωρίς να έχουν κοινωφελή σκοπό (λ.χ., συνδικαλιστικά, επαγγελματικά ή αθλητικά σωματεία). Περαιτέρω, ως προς την αναφορά σε «φιλανθρωπικά» σωματεία, επισημαίνεται, αφενός, ότι στις περί σωματείων διατάξεις του Αστικού Κώδικα (άρθρα 78-107 ΑΚ) δεν απαντά ο όρος «φιλανθρωπικό σωματείο» και, αφετέρου, ότι ένα σωματείο μπορεί να επιδιώκει κοινωφελή σκοπό, χωρίς, κατ' ανάγκη, ο σκοπός του να χαρακτηρίζεται φιλανθρωπικός (βλ., σχετ., άρθρο 1 του ν. 4182/2013 «Κώδικας κοινωφελών περιουσιών, σχολαζουσών κληρονομιών και λοιπές διατάξεις», κατά το οποίο, «κοινωφελής σκοπός» είναι «κάθε εθνικός, θρησκευτικός, φιλανθρωπικός, εκπαιδευτικός, πολιτιστικός και γενικά επωφελής για την κοινωνία, εν όλω ή εν μέρει, σκοπός». Βλ., επίσης, και άρθρο 25 παρ. 3 περ. β' του ν. 2961/2001).

2. Επί του άρθρου 22

Στο άρθρο αυτό περιλαμβάνονται οι εξουσιοδοτικές διατάξεις του Μέρους Α' του νομοσχεδίου. Παρατηρείται ότι οι εξουσιοδοτικές διατάξεις των πα-

4

ραγράφων 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11 και 12 του άρθρου 22 περιλαμβάνονται αυτούσιες και στα άρθρα 6 παρ. 7, 8 παρ. 4, 10 παρ. 6, 14 παρ. 5, 14 παρ. 6, 16 παρ. 7, 16 παρ. 8, 17 παρ. 6 και 18 παρ. 3, αντίστοιχα.

Επισημαίνεται, συναφώς, ότι το άρθρο 3 παρ. 2 του ν. 4048/2012 «Ρυθμιστική Διακυβέρνηση: Αρχές, Διαδικασίες και Μέσα Καλής Νομοθέτησης», που όριζε ότι «οι εξουσιοδοτικές διατάξεις εκτός από τα οικεία άρθρα καταχωρίζονται και σε αυτοτελές άρθρο με τον τίτλο “εξουσιοδοτήσεις” στο τέλος του νομοσχεδίου, πριν από τις μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις», έχει καταργηθεί με το άρθρο 119 περ. 1 του ν. 4622/2019, χωρίς να έχει περιληφθεί αντίστοιχη ρύθμιση στο, εκδοθέν κατ’ εξουσιοδότηση του άρθρου 59 παρ. 5 του ν. 4622/2019, Εγχειρίδιο Νομοπαρασκευαστικής Μεθοδολογίας (ΑΔΑ: 60ΙΙ46ΜΓΨ7-ΡΕΗ), στο οποίο ορίζεται, μόνο, ότι «οι εξουσιοδοτικές διατάξεις τίθενται σε αυτοτελές άρθρο πριν από τις τελικές, τις μεταβατικές και τις καταργητικές διατάξεις του νομοσχεδίου, με αντίστοιχο τίτλο (όπως “Εξουσιοδοτήσεις”)».

3. Επί των άρθρων 28-30

Παρατηρείται ότι στο κείμενο των άρθρων 28, 29 και 30, όπως και στον τίτλο του Μέρους Β΄ του νομοσχεδίου, γίνεται αναφορά σε «κορωνοϊό COVID-19». Όπως έχει επισημανθεί και σε προηγούμενες εκθέσεις της Επιστημονικής Υπηρεσίας [βλ. τις εκθέσεις επί των νομοσχεδίων «Διενέργεια Γενικών Απογραφών έτους 2021 από την Ελληνική Στατιστική Αρχή, επείγουσες ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, επείγουσες δημοσιονομικές και φορολογικές ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις» (ν.4772/2021), «Εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, προστασία της ακαδημαϊκής ελευθερίας, αναβάθμιση του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις» (ν.4777/2021) και «Κατεπείγουσες ρυθμίσεις για την προστασία της δημόσιας υγείας από τις συνεχιζόμενες συνέπειες της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, την ανάπτυξη, την κοινωνική προστασία και την επαναλειτουργία των δικαστηρίων και άλλα ζητήματα» (ν.4790/2021)], εφόσον το Μέρος Β΄ και οι επιμέρους ρυθμίσεις του αφορούν, πράγματι, τη διάδοση του κορωνοϊού καθαυτή, πρέπει να γίνεται αναφορά σε «κορωνοϊό SARS-CoV-2». Αν, αντίθετα, αφορούν τη νόσο που προκαλείται από τον κορωνοϊό SARS-CoV-2 και την εξ αυτής πανδημία, πρέπει να γίνεται αναφορά στη «νόσο του κορωνοϊού 2019 (COVID-19)», δεδομένου ότι ο όρος COVID-19 αναφέρεται στην ασθένεια, και όχι στον ιό που την προκαλεί.

4. Επί των άρθρων 4, 5, 6 και 28

Στα άρθρα 4 παρ. 4, 5 παρ. 3 και 6 παρ. 2 ορίζεται ότι η επιχορήγηση, η α-

σφαλιστική αποζημίωση και η ενίσχυση πρώτης αρωγής που παρέχεται για την κάλυψη έκτακτων αναγκών και ζημιών από θεομηνίες «είναι αφορολόγητη, ακατάσχετη και ανεκχώρητη στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, δεν υπόκειται σε οποιαδήποτε κράτηση, τέλος ή εισφορά, δεν δεσμεύεται και δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη στη φορολογική διοίκηση και το Δημόσιο, τους δήμους, τις περιφέρειες, τα ασφαλιστικά ταμεία ή τα πιστωτικά ιδρύματα».

Περαιτέρω, στο άρθρο 28 παρ. 4 του νομοσχεδίου ορίζεται ότι η ενίσχυση με τη μορφή «αυξημένης αποζημίωσης ειδικού σκοπού» είναι «αφορολόγητη, ανεκχώρητη και ακατάσχετη στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής και ειδικής διάταξης, μη εφαρμοζομένης της παρ. 1 του άρθρου 47 του ν. 4172/2013 (Α' 167) σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησής της, δεν υπόκειται σε οποιαδήποτε τέλος, εισφορά ή άλλη κράτηση υπέρ του Δημοσίου, συμπεριλαμβανομένης και της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 43Α του ν. 4172/2013, δεν δεσμεύεται και δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη προς το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπά τους, τα ασφαλιστικά ταμεία ή τα πιστωτικά ιδρύματα».

Εν προκειμένω, ερωτάται αν η απαλλαγή της ανωτέρω ενίσχυσης από τον φόρο εισοδήματος κατά τη διανομή ή κεφαλαιοποίησή της (άρθρο 47 παρ. 1 εδ. β' του ν. 4172/2013), καθώς και από την εισφορά αλληλεγγύης (άρθρο 43Α του ν. 4172/2013), εκ παραδρομής δεν αναφέρεται, παρά την ταυτότητα του λόγου, ως ισχύουσα και για τις προαναφερθείσες ενισχύσεις που παρέχονται για την κάλυψη έκτακτων αναγκών και ζημιών από θεομηνίες.

5. Επί του άρθρου 30

Με την προτεινόμενη διάταξη τροποποιείται ο κρατικός προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2021, όπως εγκρίθηκε με τον ν. 4762/2020, και ορίζεται ότι οι «πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού έτους 2021 του Υπουργείου Οικονομικών και, ειδικότερα, του ειδικού φορέα 1023-711-0000000 "Γενικές Κρατικές Δαπάνες", αυξάνονται κατά τρία δισεκατομμύρια (3.000.000.000) ευρώ. Οι εν λόγω πιστώσεις εγγράφονται υπό τον Αναλυτικό Λογαριασμό Εξόδων 2910601058 "Πιστώσεις για δράσεις που σχετίζονται με την υλοποίηση μέτρων αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών του κορωνοϊού COVID-19" του ως άνω φορέα και ειδικού φορέα».

Ενημερωτικά αναφέρεται ότι ο προϋπολογισμός των εσόδων και εξόδων του κράτους συνιστά ειδική περίπτωση τυπικού νόμου, εφόσον ψηφίζεται από τη Βουλή με διαδικασία διαφορετική από αυτή της ψήφισης των τυπικών νόμων (άρθρο 79 του Συντάγματος), έχει δε, εκ προοιμίου, περιορισμένη

χρονική διάρκεια (ετήσια, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 79 του Συντάγματος, ή διετή, στην περίπτωση ψήφισης του νόμου της παραγράφου 6 του άρθρου 79). Περαιτέρω, κατά τη διάταξη του άρθρου 79 παρ. 2 του Συντάγματος, «όλα τα έσοδα και έξοδα του κράτους πρέπει να αναγράφονται στον ετήσιο προϋπολογισμό». Με την εν λόγω διάταξη καθιερώνεται η αρχή της ενότητας του προϋπολογισμού (για τις γενικές αρχές που διέπουν τον προϋπολογισμό βλ., ενδεικτικώς, Απ. Γέροντα, Δημοσιονομικό Δίκαιο, 2005, σελ. 349 επ.), η οποία, όπως γίνεται δεκτό (βλ. Ν. Μπάρμπα, Στοιχεία Δημοσιονομικού Δικαίου, 2008, σελ. 27, Απ. Γέροντα, όπ. π., σελ. 358), γνωρίζει παρεκκλίσεις, προκειμένου ο προϋπολογισμός να ανταποκρίνεται στις ανάγκες λειτουργίας ενός σύγχρονου κράτους. Ειδικότερη περίπτωση παρέκκλισης από τον κανόνα της ενότητας του προϋπολογισμού αποτελεί και η ψήφιση συμπληρωματικού ή διορθωτικού προϋπολογισμού. Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 60 του ν. 4270/2014, «ο Υπουργός Οικονομικών δύναται να υποβάλει στη Βουλή, οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, πρόταση τροποποίησης των πιστώσεων του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού με συμπληρωματικό προϋπολογισμό», κατά δε την παρ. 2, ο Υπουργός Οικονομικών υποχρεούται να υποβάλει στη Βουλή συμπληρωματικό προϋπολογισμό εντός του τρέχοντος οικονομικού έτους, «εφόσον συντρέχει μία από τις παρακάτω περιπτώσεις: (α) Αν η τριμηνιαία έκθεση εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού που υποβάλλεται από τον Υπουργό Οικονομικών καταδεικνύει ότι η Κεντρική Διοίκηση ενδέχεται να υπερβεί το συνολικό ανώτατο όριο δαπανών που εγκρίθηκε από τη Βουλή για το εν λόγω οικονομικό έτος, (β) Αν το αποθεματικό του προϋπολογισμού έχει δεσμευθεί στο σύνολό του και αναμένεται να απαιτηθούν πρόσθετοι πόροι για την κάλυψη απρόβλεπτων δαπανών πριν το τέλος του οικονομικού έτους, (γ) Αν για την κάλυψη των πρόσθετων δαπανών δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν άλλες μεταφορές ή ανακατανομές με την εφαρμογή των κανόνων μεταφοράς πιστώσεων (...), (δ) Αν προκύψουν μείζονες αλλαγές στη σύνθεση του προϋπολογισμού, καθώς οικονομικές ή δημοσιονομικές εξελίξεις απαιτούν σημαντική μείωση των εγκεκριμένων πιστώσεων στον Κρατικό Προϋπολογισμό».

6. Επί του άρθρου 31

Με το άρθρο αυτό, το οποίο αποτελεί το Μέρος Δ΄ του νομοσχεδίου, εισάγεται συνταξιοδοτική ρύθμιση, σύμφωνα με την παράγραφο 1 της οποίας, «τα κατώτατα όρια σύνταξης του Ι.Κ.Α. και του Δημοσίου, όπως είχαν διαμορφωθεί πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 (Α' 85), εξακολουθούν να ισχύουν και μετά την ημερομηνία αυτή, τόσο για την απονομή της

σύνταξης όσο και για την κρίση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος των προσώπων της παρ. 5 του άρθρου 6 του ν. 2320/1995 (Α' 133) και αυτών της παρ. 5 της παρ. 5 του άρθρου 1 του ν. 3075/2002 (Α' 297), αντίστοιχα». Περαιτέρω, με την παράγραφο 2 ορίζεται ότι «δικαιώματα που έχουν γεννηθεί μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 μέχρι την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος εξετάζονται σύμφωνα με την παρ. 1, μη εφαρμοζομένης στην περίπτωση αυτή της παρ. 1 του άρθρου 60 του π.δ. 169/2007 (Α' 210), όπως αυτή ίσχυε κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016».

Κατά το άρθρο 73 παρ. 2 εδ. α' του Συντάγματος, «νομοσχέδια που αναφέρονται οπωσδήποτε στην απονομή σύνταξης και στις προϋποθέσεις της υποβάλλονται μόνο από τον Υπουργό Οικονομικών ύστερα από γνωμοδότηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου». Επίσης, κατ' άρθρο 98 παρ. 1 του Συντάγματος, «στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ιδίως: (...) δ. Η γνωμοδότηση για τα νομοσχέδια που αφορούν συντάξεις ή αναγνώριση υπηρεσίας για την παροχή δικαιώματος σύνταξης σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 73». Ειδικότερα, κατ' άρθρο 1 του «Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο», όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013, «Το Ελεγκτικό Συνέδριο: (...) κζ) Γνωμοδοτεί, σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 2 του Συντάγματος, σε νομοσχέδια που αναφέρονται στην τροποποίηση των συνταξιοδοτικών νόμων ή στην απονομή σύνταξης ή στην αναγνώριση υπηρεσίας που παρέχει δικαίωμα σε σύνταξη, εφόσον η σύνταξη βαρύνει το δημόσιο ταμείο ή τον προϋπολογισμό Ν.Π.Δ.Δ.».

Κατά τη σχετική νομολογία του ΕλΣυν (βλ., ενδεικτικώς, ΕλΣυν 69/1989 Ολομ., Πρακτικά Ολομ. ΕλΣυν της 16ης Γενικής Συνεδρίασης της 3.6.1998), «όπως προκύπτει από την γενικότητα και την φραστική ευρύτητα του κειμένου της συνταγματικής διατάξεως (νομοσχέδια αναφερόμενα οπωσδήποτε εις την απονομήν συντάξεως και τας προϋποθέσεις ταύτης), αυτή δεν αναφέρεται μόνο στις περιπτώσεις απονομής συντάξεως σε πρόσωπα που παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο Δημόσιο και τα Ν.Π.Δ.Δ. με την ιδιότητα του τακτικού υπαλλήλου», (ιδίως, πολιτικές, στρατιωτικές και πολεμικές συντάξεις), αλλά καλύπτει και κάθε άλλη περίπτωση συνταξιοδότησης από τους αυτούς φορείς, εφόσον διέπονται από το ίδιο νομικό καθεστώς, βάσει ιδιαίτερων νομοθετημάτων τα οποία παραπέμπουν στις διατάξεις περί των δημοσίων υπαλλήλων ή επαναλαμβάνουν, κατά βάση, τις διατάξεις αυτές». Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με το πρακτικό της 2ης Ειδικής Συνεδρίασης της Ολομέλειας του ΕλΣυν της 17ης-3-2021, που συνοδεύει το νομοσχέδιο, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις έχουν συνταξιοδοτικό περιεχόμενο κατά την ανωτέρω έννοια και, επομένως, παραδεκτώς εισήχθησαν ενώπιον του ΕλΣυν.

Εξ άλλου, κατά το άρθρο 73 παρ. 2 εδ. β' του Συντάγματος, «τα νομοσχέ-

δια για συντάξεις πρέπει να είναι ειδικά· δεν επιτρέπεται, με ποινή την ακυρότητα, να αναγράφονται διατάξεις για συντάξεις σε νόμους που αποσκοπούν στη ρύθμιση άλλων θεμάτων». Η επιταγή αυτή του Συντάγματος θεωρείται ότι τηρείται και όταν οι θεσπιζόμενες συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις εμπεριέχονται σε ιδιαίτερο (αυτοτελές) κεφάλαιο του νομοσχεδίου, που περιλαμβάνει και άλλου περιεχομένου διατάξεις στα λοιπά κεφάλαιά του (βλ. πρακτικά Ολομ. ΕλΣυν 2ης Ειδ. Συν. της 17ης-3-2021, 2ης Ειδ. Συν. της 8ης-5-2017, 1ης Ειδ. Συν. της 8ης-3-2017 και 1ης Ειδ. Συν. της 20ης-2-2012 σε www.elsyn.gr/el/node/923). Λαμβανομένης υπόψη της έως σήμερα κρατούσας πρακτικής, να προτάσσονται οι συνταξιοδοτικές διατάξεις που περιλαμβάνονται σε νομοσχέδια που ρυθμίζουν και άλλα ζητήματα (βλ., ενδεικτικά, ν. 4554/2018, 4499/2017, 4488/2017, 4472/2017, 4342/2015, 4337/2015, 4336/2015, 4111/2013, 4024/2011, 4002/2011 και Π. Παραρά, Σύνταγμα 1975 - Corpus, II, 1985, σελ. 385), ερωτάται αν το άρθρο 31 πρέπει να αναριθμηθεί σε άρθρο 1 του νομοσχεδίου.

Αθήνα, 20 Απριλίου 2021

Ο εισηγητής
Γεώργιος Φωτόπουλος
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών